foto: L. Rebernik

Geografska širina

e-novičnik Oddelka za geografijo FF UL

september 2021

ISSN: 2630-1660

Obvestila

Uvodno srečanje z bruci

Srečanje bo v **petek, 1. 10. 2021, ob 14.30 v predavalnici 2.**
V uvodnem delu vas bomo pozdravili predstavniki študentov, predavatelji in asistenti, strokovne sodelavke, mentor 1. letnika dr. Blaž Repe in predstojnik Oddelka za geografijo dr. Simon Kušar.
Po uvodni predstavitvi vas vabimo na Oddelek za geografijo, kjer boste prevzeli priložnostno darilo ter iz prve roke izvedeli vse o sistemu tutorstva, Društvu mladih geografov Slovenije, Študentskemu svetu FF in Študentski organizaciji FF.
Vabljeni!

Začetek študijskega leta 2021/22

Z vsemi študijskimi obveznostmi bomo na Oddelku za geografijo začeli v ponedeljek, 4. 10. 2021, po urniku. Podrobnejše informacije bodo sporočili nosilci predmetov in asistenti. Delo bo potekalo v živo, v prostorih Filozofske fakultete. Obvezno je izpolnjevanje pogoja PCT.
Več informacij o začetku študijskega leta lahko najdete tudi na spletni strani Oddelka za geografijo.

Novice

Terenska delavnica v okviru projekta SYStem (Share Your Soils), Ljubljana, julij 2021

Visokošolsko izobraževanje se trenutno sooča z velikim izzivom, ki je povezano z generacijo Z, t.i. »digitalnimi domorodci«. Ti od svojih izobraževalnih inštitucij pričakujejo, da bodo na široko in vsepovsod uporabljale mobilno in z njo povezano tehnologijo. Odgovor na te zahteve s področja izobraževanja o prsteh/tleh in okolju je projekt SYStem - Share Your Soils (Deli svoje prsti). Izvaja ga ekipa strokovnjakov 10 univerz iz 8 Evropskih držav (Češka, Estonija, Madžarska, Italija, Latvija, Poljska, Slovenija in Španija), ki raziskujejo in poučujejo o prsteh. Oddelek za geografijo, Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani je partnerska ustanova iz Slovenije. Cilj projekta SYStem je ustvariti vsebine na eni strani povezane z mobilno tehnologijo, družabnimi omrežji in izobraževanjem, na drugi strani pa z prepoznavanjem, opisovanjem, določanjem in razvrščanjem prsti na podlagi mednarodne klasifikacije WRB. Rezultati projekta bodo zagotovili inovativno učno orodje, ki bo pomagalo ne le visokošolskim in učiteljem na nižjih ravneh, marveč tudi okoljskim raziskovalcem in praktikom.
Del projekta so tudi terenske delavnice študenti (poleg terenskih sestankov strokovnjakov), kjer se izsledke projekta preverja neposredno v pokrajini, na podlagi izkopanih profilnih jam. V sklopu projekta je bila kot ena izmed gostiteljic študentske terenske delavnice izbrana Slovenija. Delavnica bi morala potekati že julija 2020, a je bila zaradi COVID ukrepov in omejitev prestavljena na julij 2021. Tako je med 4. in 10. julijem 2021 ljubljanski Oddelek za geografijo, FF UL gostil vseh enajst strokovnjakov ter 35 študentk in študentov iz omenjenih držav partneric ter še enega dodatnega gostujočega strokovnjaka za šotne prsti. Delavnica je potekala pod strokovnim vodstvom Blaža Repeta, ob pomoči slovenske študentke (Polona Zakrajšek) in štirih slovenskih študentov (Rok Brišnik, Tim Gregorčič, Gal Hočevar in Sašo Stefanovski). Program delavnice se je pričel v nedeljo, 4. 7. 2021, s prihodom udeležencev in skupno spoznavno večerjo. Naslednji dan, v ponedeljek smo gostovali na Filozofski fakulteti, kjer so se študenti v celodnevnih predavanjih spoznavali z WRB klasifikacijo, njenimi principi, glavnimi pedogenetskimi dejavniki in procesi ter uporabo mobilne aplikacije.

Naslednji trije dnevi so bili posvečeni terenskemu delu. Vsak dan smo se odpravili na drugo lokacijo, kjer so študentke in študenti, razdeljeni v štiri skupine izkopali štiri profilne jame, katerih prsti so med seboj genetsko povezane in nakazujejo razvoj prsti v dani pokrajini. Opisali so geografske značilnosti pokrajine in same lokacije, podrobno so opisali prsti in jih klasificirali po principih WRB, nabrali so vzorce za nadaljnje laboratorijske analize in na koncu podatke vnesli v testno mobilno aplikacijo. Študentkam in študentom neposredno ob profilni jami smo razložili vzroke za nastanek opazovane prsti, razloge za pojav tipičnih značilnosti in zaokrožili z navezavo na ostale geografske elemente. Za sabo smo profilno jamo zakopali, da smo pustili kar najmanj sledov. Takšno delo je časovno zelo zahtevno in zajame 5 do 6 ur terenskega dela. V torek smo se odpravili blizu Ljubljane, v dolino Črnušnice, pod vznožje Rašice. Na štirih mestih (dolinsko dno, ob vodotoku, vznožje pobočja, sredina pobočja in uravnava v pobočju) smo našli Glejsole s šoto, kisle Glejsole, rdeče Kambisole in tudi izprane Kambisole. V sredo so bila naš cilj Goriška brda, kjer smo v zelo zahtevnih pogojih (neznosna vročina), na posestvu kleti Goriška brda ugotavljali vpliv človeka na prsti. Lokacije so bile namreč na opuščenem vrtu (karbonatni Regosol), opuščeni njivi (karbonatni in skeletni Kambisol), na zaraščajoči se terasi (globokoskeletni Kambisol) in v aktivnem vinogradu (skeletni Kambisol).

Skupinska slika v Goriških Brdih (foto: M. Świtoniak).

Nagrada za težko delo je bila pokušina vin lokalnih proizvodov, ki jo je za nas pripravilo osebje vinske kleti. Zadnji terenski dan smo se odpeljali na Pokljuko, kjer nas je sprejel domačin, predstavnik TNP in pedolog Tomaž Kralj. Z njegovo pomočjo smo proučevali kisle in oglejene Histosole, kisle Kambisole, izbeljene Stagnosole, kjer se že vidni začetki podzolizacije (glej sliko) in na koncu tudi čisto pravi Podzol, ki je v Sloveniji precejšnja redkost.

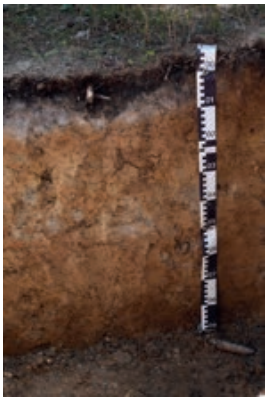

Pokljuka, Dystric Albic STAGNOSOL (Katoloamic) (foto: M. Świtoniak).

Skupinska slika pred Filozofsko fakulteto v Ljubljani (foto: M. Świtoniak).

Slovenska ekipa (foto: M. Świtoniak).

Po terenskem delu smo se ustavili kje drugje kot na Bledu, ker so se nekateri osvežili v jezeru, drugi pa uživali ob tradicionalnih »kremšnitah«. Dan smo vsi udeleženci zaključili ob Ljubljanici na skupnem druženju.

Blaž Repe

Študijska tura po vinogradniških pokrajinah na pragu jeseni

Kako prodati izdelke in storitve kmetij ter razvijati turizem na kmetijah - smo se spraševali na dvodnevni študijski turi po Obsredozemski Sloveniji, ki je potekala 20. in 21. septembra 2021. Študijsko turo so organizirali projektni partnerji vsebinsko sorodnih projektov: nacionalni aplikativni projekt Ciljnega raziskovalnega programa »Zagotovimo si hrano za jutri« VINGATUR (vodi Fakulteta za turistične študije Univerze na Primorskem) in mednarodni projekt programa Obzorje 2020 NEWBIE (projektni partner v Sloveniji je Oddelek za geografijo FF UL). Projekt VINGATUR (V5-2030) se osredotoča na možnosti nadaljnjega razvoja vinskega in gastronomskega turizma na kmetijah, projekt NEWBIE pa obravnava nove pristopnike v kmetijstvo, njihove vstopne in poslovne modele ter podporno okolje.

Prvi dan smo obiskali podeželsko pokrajino, ki jo običajno obravnavamo kot zgled inovativnega trženja. To so Goriška brda, kjer smo na zadnjem nacionalnem diskusijskem krožku projekta NEWBIE razpravljali, izmenjavali izkušnje in iskali ideje, kako novi pristopniki v kmetijstvo dostopajo do ciljnih skupin in trga.

Na zadnjem diskusijskem krožku projekta NEWBIE, ki je potekal v Medani v Goriških brdih, smo naslavljali primere inovativnih načinov dostopa do trgov in trženja izdelkov ter storitev kmetij novih pristopnikov v Sloveniji (foto: S. Mikolič).

Svojo zgodbo je z nami delil mladi prevzemnik Domen Virant iz Volčjega Potoka, ki je prevzel neaktivno kmetijo od starih staršev, ambiciozno začel razvijati različne dejavnosti in danes

trži na osem različnih načinov. Skozi oči Tilna Sokliča s kmetije Pr'Andreco (Zgornje Gorje) smo se sprehodili od špargljev do pridelave in predelave ribeza ter iskali rešitve za ovire, s katerimi se soočajo novinci v kmetijstvu. Predstavila se je Nina Froggatt z ekološke kmetije Gramona (Seča), ki smo jo zadnji dan študijske ture tudi obiskali in uživali v degustaciji v njihovem oljčniku. Dobili smo tudi vpogled v delovanje zadruge Zemlja in morje. Uroš Kavčič je predstavil inovativno zgodbo prehranskega podjetja, ki se je razvilo iz sadjarske kmetije v Vipavski dolini z ustanovitvijo lastne blagovne znamke in je s pomočjo kampanje Štartaj Slovenija vstopilo v Spar. 20-letne izkušnje s skupinskim trženjem in razmislek o prihodnosti najstarejše kolektivne blagovne znamke pri nas »Babica in Dedek« sta z nami delili Kristina Miklavčič in Barbara Gornik z Razvojne agencije Sora. Razpravo smo zaključili z zgodbo potujoče trgovine Brkinov in Krasa, katere idejni vodja je Aleš Zidar, predsednik Društva za razvoj slovenskega podeželja in strokovni vodja Lokalne akcijske skupine med Snežnikom in Nanosom. V nadaljevanju smo opazovali in se učili iz zgodb inovativnih Bricov, kjer se izdelki in storitve kmetij aktivno vključujejo v turistično, vinsko in gastronomsko ponudbo. Obiskali smo turistično kmetijo Štekar v Snežatnem, domačijo Belica v Medani in vinarja Edija Simčiča v Vipolžah.

Povezava umetnosti in vinskega turizma je vse pogostejša. Na sliki je primer iz Vinske kleti Simčič v Vipolžah (foto: S. Mikolič).

Pozno popoldne smo se vrnili v Vipavsko dolino, kjer smo, po večerni razpravi s predstavniki regionalne razvojne agencije ROD, kmetijsko svetovalno službo ter urednikom revije Vino, prespali na turistični kmetiji Arkade Cigoj v Črničah.

Turistične kmetije si prizadevajo za pridobitev najrazličnejših zelenih certifikatov (foto: S. Mikolič).

Drugi dan smo pričeli z ogledom kmetije Cigoj in posestva Saksida v Zaloščah. Iz Vipavske doline smo se spustili proti Slovenski Istri in obiskali še dve ekološki kmetiji: vinogradniško kmetijo Bordon v Dekanih in oljkarsko kmetijo Gramona nad Sečoveljskimi solinami.

Ekološka kmetija Gramona nudi svojevrstno doživetje ob degustaciji v njihovem oljčniku nad Sečoveljskimi solinami (foto: S. Mikolič).

V dveh vsebinsko zelo bogatih dnevih smo spoznali raznovrstne poslovne modele kmetij v različnih razvojnih fazah ter razpravljali s predstavniki podpornega okolja (Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, RA ROD Ajdovščina, urednik revije Vino, kmetijska svetovalna služba, zadruga Zemlja in morje idr.). Na študijski turi so sodelovali že uveljavljeni kmetje, mladi prevzemniki in novinci v kmetijstvu, nosilci turističnih kmetij, vinogradniki in vinarji, podjetniki, odločevalci in raziskovalci. Zanimiva tematika je povezovala več kot 30 udeležencev, z Oddelka za geografijo pa smo aktivno sodelovali Irma Potočnik Slavič, Sara Mikolič, Barbara Lampič in Dejan Cigale. Študijsko turo sta obogatila tudi dva predstavnika NEWBIE projektnih partnerjev in doktorska študenta s KU Leuven (Belgija) in University of Applied Sciences v Soestu (Nemčija), ki preučujeta nove pristopnike v kmetijstvo, njihovo podporno okolje in razvojne politike.

Sara Mikolič

V okviru NEWBIE bilateralne študijske izmenjave s KU Leuven in University of Applied Science v Soestu sta se študijske ture udeležila dva doktorska študenta, ki preučujeta nove pristopnike v kmetijstvo in njihovo podporno okolje (foto: S. Mikolič).

Novi pridobitvi v fizičnogeografskem laboratoriju

Po dolgem času je Fizičnogeografski laboratorij (FGL) pridobil dve novosti, ki bosta precej pripomogli k boljšemu in uspešnejšemu delu.

Ker s fakulteto nismo uspeli skleniti dogovora o dodatnem zračenju laboratorija, je k problemu pristopil Oddelek, tako, da so nam v letošnjem poletju dvignili štiri steklene pokrove na zunanji strani stavbe in s tem omogočili dotok svežega zraka v laboratorij ob sočasnem odpiranju oken. Druga investicija pa se je dolgo pripravljala - to je nakup novega pipetnega aparata. Pipetni aparat se uporablja za določanje mehanske sestave prsti. Programska skupina, ki deluje na Oddelku za geografijo, je v letošnjem letu kandidirala na inter-

nem razpisu Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete za nakup raziskovalne opreme večje vrednosti ter bila s svojo vlogo za nov pipetni aparat tudi uspešna. Tokrat se nismo odločili za ročno izdelan aparat, ker preprosto ni več obrtnikov, ki bi ga znali res natančno narediti, pač pa smo se odločili za vrhunskega nizozemskega proizvajalca Eijkelkamp.
Prihod samega aparata je spremljala navdušena melodija harmonike. Srednješolci iz Aškerčeve so namreč proslavljali rezultate mature - hkrati pa nevede tudi našo novo pridobitev. Kot da bi bil aparat res namenjen nam, je res velik paket na milimetre šel najprej v dvigalo, nato pa še skozi vrata laboratorija. Sam aparat ni tako zelo velik, ker pa gre za unikaten in drag steklen izdelek je bil med transportom res dobro zaščiten.

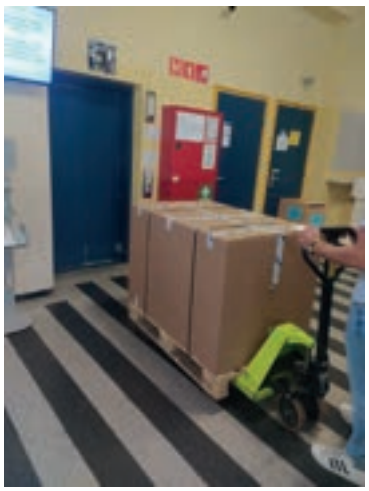

Pri sprejemanju in transportu naše nove pridobitve smo dragocen paket premikali na milimeter natančno (slika zgoraj in spodaj)(foto: S. Lukič).

V laboratoriju je bilo potrebno najprej pripraviti prostor za montažo aparata. Ker smo se odločili za stensko izvedbo (obstaja tudi namizna), je bilo potrebno zazidati slepa vrata, ki so ostala od takrat, ko je bil laboratorij še v dveh prostorih. Tako je bilo vse pripravljeno za montažo aparata. Slovenski dobavitelj omenjenega aparata Mikropolo je omogočil serviserja in aparat je trenutno na steni. Ker pa je vodna kopel na tleh laboratorija, moramo pripraviti polico, da jo dvignemo, s tem bomo dvignili tudi sam pipetni aparat in s tem bo omogočeno delo v stoje.

Namešče pipetni aparat (foto: S. Lukič).

Na koncu bi se rada zahvalila Oddelku za geografijo in Programski skupini, da so prisluhnili potrebam laboratorija in omogočili nakup obeh res dragocenih pridobitev. Hvala tudi gospodarsko-tehnični službi Filozofske fakultete, ki je poskrbela za izvedbo zidarskih in pleskarskih del v laboratoriju.
Simona Lukič

Obiskali smo 5. Kongres srbskih geografov

Od 9. do 11. septembra 2020 se je odvijal 5. Srbski kongres geografov, ki je potekal v prostorih Prirodoslovno matematične fakultete v Novem Sadu in sicer pod naslovom Inovativni pristopi in perspektive aplikativne geografije. Kongres, ki je bil sprva predviden za april 2020 in potem dvakrat prestavljen, je končno dočakal izvedbo v živo. Na dogodek se je prijavila tudi skupina iz Oddelka za geografijo Filozofske fakultete iz Ljubljane, a je datumsko prekrivanje z Mednarodnim Kocenovim simpozijem povzročilo krčenje slovenske delegacije na eno osebo. Mednarodni pečat dogodku so dali tudi češki geografi, sicer pa ni manjkalo tudi geografov iz nekaterih sosednjih držav nekdaj skupne domovine. Za geografe Oddelka za geografijo iz Ljubljane je dogodek pomemben predvsem z vidika krepitve raziskovalnega potenciala na področju urbane klime, saj smo se v sodelovanju s kolegi iz Novega Sada in Olomuca dogovorili za še tesnejše sodelovanje na področju tovrstnih raziskav. Hkrati smo navezali stike z geografi iz Vzhodnega Sarajeva. Če že leta velja, da ima naš oddelek tradicionalno dobre odnose z geografi iz Univerze v Sarajevu, smo tokrat okrepili stike tudi z njihovimi kolegi iz Vzhodnega Sarajeva s katerimi že sodelujemo v bilateralnem projektu na temo bioklime, povsem mogoče pa je, da bomo v spomladanskem semestru gostili tudi profesorico iz njihovega oddelka.
Matej Ogrin

Poletni skok v Kirgizijo

Ob premalo premišljenem in slabo odmerjenem koraku se je zarjavela konstrukcija pod mano nevarno zazibala in zlovešče zaječala. Slednjega skoraj nisem slišal, zaradi oglušujočega bučanja vode slaba dva metra spodaj. S konice nosu mi kapne kapljica hladnega znoja in doda svoj delež v deročo, belo spenjeno in ledeno mrzlo pošast, ki neprestano drvi mimo. Ker slabo utemeljeno kovinsko konstrukcijo premagujem po vseh štirih, mi petnajst kilogramski nahrbtnik leze za vrat, znoj mi sili v oči, Petra za mano pa mi skuša nekaj povedati ampak kako naj v tem hrupu sploh razločim besede. V tem skrajno neudobnem položaju odženem iz misli vse kletvice, ki mi rojijo po glavi kot obadi okoli konja in pomislim: »Še dobro da grem prvi«.

Foto: A. Grlj

V tem neudobnem položaju se seveda nisem znašel po naključju. Tian Shan je med popotniki in pohodniki dobro znano, ne pa prav veliko obiskano gorovje v Srednji Aziji, ki se v dolžini okoli 3000 km razteza preko Tadžikistana, Kazahstana, Kitajske in Kirgizije. Obisk slednje in postavitev v ta neudobni položaj je bil tako skrbno načrtovan in zaželen podvig.

V Kirgizijo smo se odpravili konec julija. Let iz Ljubljane preko Carigrada traja dobrih šest ur. Za človeka, ki poleti rad pobegne nekam na bolj hladno in v hribe, sam Biškek ne nudi zadoščenja. Ob prihodu nas je pričakalo neprijetnih 35°C v senci zato smo izlete v mesto omejili bolj na jutranje in večerne ure med temi pa načrtovali odklop od civilizacije.

Noge so nas najprej ponesle na štiri dneven pohod v dolino Ala Archa. Začetek doline in pohoda se nahaja dobrih dvajset kilometrov južno od glavnega mesta, zato je to izvrsten kraj za spoznavanje tega kaj lahko pričakuješ od dopusta. V eno smer smo trinajst kilometrsko dolino in 1500 m višinske razlike premagali v približno osmih urah. Večina poti je je lepa shojena steza, ki vodi ob reki navzgor od jailooja (gorskega pašnika) do jailooja. Ločujejo jih vmesni strmejši deli z brzicami, morenami in melišči, ki zapirajo ozko dolino. Nekje na zadnji četrtini nas je že pošteno izmučene ujel leden dež. Obet tega sem čutil že dan prej v gležnju. Z zadnjimi atomi moči smo se prebijali proti ledenikom, ki so se napenjali preko pobočij v zaledju ogromnih moren ter se spraševali ali bo bolj zabavno postavljati šotor ali kuhati večerjo.

Foto: A. Grlj

Odgovor na to vprašanje je postal jasen takoj, ko smo dosegli in preiskali na videz zapuščeno pločevinasto konstrukcijo. Ta je nekoč služila za zavetje sovjetski smučarski reprezentanci, ki je na okoliških ledenikih lahko trenirala tudi poleti. Hotel je sicer v slabem stanju, redki obiskovalci pa poskrbijo za to, da ena soba v njem ne pušča in so špranje zatesnjene pred vetrom, da je v omarici vedno nekaj hrane in pijače. Torej, da se nam s postavljanjem šotorov ni bilo treba ukvarjati in smo se osredotočili na večerjo ter sušenje oblek. Naslednji dan smo jo mahnili po drugi strani doline nazaj ter prespali blizu izhodišča, saj se tu začne tudi pot proti baznemu taboru Racek, našemu naslednjemu cilju.

Foto: A. Grlj

Bazni tabor smo spet dosegli po celodnevni hoji in ponovno nas je naš cilj prijetno presenetil. Za bočno moreno se skriva pravo razkošje zidane koče z barom, prenočišči in nepozabnimi razgledi na ledenik in okoliške vrhove. Slednji so dostopni samo z alpinistično opremo zato smo preostanek dneva in večera preživeli vpijajoč lepoto in vodko, ki se tam gori prodaja na steklenico in ne kozarec kot smo bili vajeni. Zadnji dan smo sestopili in se vrnili v vročino Bišeka načrtovati naslednji pohod.

Foto: A. Grlj

Po nekaj dnevnem načrtovanju smo se posedli v mašrutko in jo mahnili na vzhod v Karakol. Mašrutka je zaseben avtobusni prevoz, ki po navadi nima ustaljenega urnika temveč štarta, ko se napolni in sproti odlaga in pobira potnike, ki mahajo ob cesti. Karakol je večje mesto na vzhodu Kirgizije in leži ob tamkajšnjem največjem jezeru Issyk-Kul, kar v prevodu pomeni toplo jezero.

Foto: A. Grlj

Prvih nekaj dni smo zaradi slabe napovedi v gorah, prehodili v bližnji okolici mesta in v njem. Del časa samo namenili tudi obisku kanjona Skazka, ki je oblikovan v razčlenjenih in raznobarvnih peščenjakih. Prisotnost slednjih nudi dobrodošlo spremembo od vsepovsod prisotnega granita.

Aleš Grlj

Slovenski urbanisti in prostorski načrtovalci o prostorskih izzivih med in po pandemiji

Letošnje 32. Sedlarjevo srečanje (petek, 17. 9. 2021), ki ga tradicionalno organizira Društvo urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije (DUPPS), je potekalo pod naslovom »Urbanistično načrtovanje skozi prizmo pandemije - izzivi in predlogi«.

Srečanje je otvorila Kerri Farnsworth, ki je s svojim predavanjem razvila številne ideje in odprla vprašanja za nadaljnja predavanja. Sledili so trije vsebinsko zaključeni tematski sklopi: (1) Ali se vloga obstoječih prostorskih struktur spreminja?, (2) Prostorski izzivi za varno in zdravo življenje v razmerah »nove normalnosti« in (3) Prostorski potenciali za ponovni gospodarski zagon.

Prispevki v prvem sklopu so se osredotočili na spremembe ciljev in usmeritev prostorskega načrtovanja v pandemičnem času ter novim urbanim vzorcem, ki jih bodo prinesli

drugačni pogledi na življenje v mestu, na način bivanja in dela v njem. Presenetljivo je večina predavateljev rešitve iskala v prostorskih širitvah in potratni gradnji v predmestjih in na podeželju, kar pa predstavlja odklon od prizadevanj politik EU s ciljem ničelne neto pozidave do leta 2050.
V drugem sklopu je bil poudarek na zelenih površinah in na snovanju sosesk, ki bodo omogočale varno interakcijo, druženje različnih generacij in rekreacijo, saj sta zdravje in kakovostno bivalno okolje zelo močno prepletena. To se je posebej pokazalo tudi v času epidemije, kjer se je pokazala pomembnost kakovostno načrtovanih zelenih površin za spodbujanje aktivnega načina življenja.

Foto: P. Lipovšek

Zadnji sklop predavanj je bil raznolik. Predstavljeni so bili rezultati obsežne raziskave dela od doma, vpliv pandemije na gospodarsko-poslovne cone, spremembe na funkcionalno razvrednotenih območjih, mestni turizem in digitalizacija. S strani Oddelka za geografijo (Barbara Lampič, Lea Rebernik) smo predstavili aktualne hitre spremembe na funkcionalno razvrednotenih območjih,. Trenutno smo priča pravi »renesansi« gradbenega sektorja – potekajo veliki nacionalni infrastrukturni projekti, gradijo se nova stanovanja ali dograjujejo dlje časa nedograjene soseske ter ponovno oživljajo opuščena gradbišča. A kljub temu opažamo, da so marsikje investicije slabo načrtovane, zato lahko pričakujemo, da bo to vodilo tudi v nastanek novih razvrednotenih območij. Sočasno zaznavamo, da se potrebe po prostoru za določene dejavnosti spreminjajo, in izgubljajo vlogo. Ocenjujemo, da lahko pričakujemo obsežnejše opuščanje storitvenih dejavnosti (npr. trgovin, poslovno storitvene dejavnosti) in določenih proizvodnih dejavnosti, ki bodo posledica globalnih učinkov pandemije v gospodarstvu. Spremenili se bodo trgi, dobavne verige ipd., kar je že danes opazno tudi v Sloveniji (npr. Adient Slovenj Gradec, Safilo Ormož).

Foto: P. Lipovšek

Za geografa med »negeografi« so bila razmišljanja nekaterih predavateljev nekoliko presenetljiva, celoten dogodek in vsebina pa zelo zanimiva. Nedvomno je k temu pripomogla odlična organizacija ter dejstvo, da so kolegi na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo strokovno srečanje pogumno izpeljali v živo in da smo Zoom tokrat lahko pustili ugasnjen in kamero izklopljeno.
Barbara Lampič in Lea Rebernik

@geofful - 1000 všečkov naj bo!
Oddelek za geografijo je dolgo let imel dobro lastno spletno stran, ki je omogočala veliko svobode pri ustvarjanju objav in tudi razpravljanje v obliki forumov. Morda je tudi to razlog, da tako dolgo ni imel svoje Facebook strani. Sicer so se okoli leta 2010 pojavile javne Facebook skupine, ki pa niso nikoli zares zaživele. Leta 2012 so svojo stran osnovale knjižničarke in v nadaljnjih letih študente in druge zainteresirane obveščale o dogajanju v knjižnici. Šele v letu 2017 se je začelo (ponovno) resneje razmišljati o odprtju oddelčne strani. To se je dokončno udejanjilo v začetku marca 2018, ko je pod oznako @geofful nastala stran Oddelek za geografijo FF UL.
Prvo objavo je stran dočakala 14. marca 2018, z "javljanjem" našega bivšega študenta Tilna Siršeta iz olimpijskih iger v Pjongčangu. V naslednjih treh letih in pol se je zvrstilo 474 objav, kar pomeni eno objavo na 2,7 dneva. Najmanj objav je sicer bilo v prvem letu (ena na 3,8 dneva), največ pa v tekočem letu, ko lahko novo objavo opazite na vsaka 2,3 dneva oziroma v povprečju tri objave v enem tednu.
Stran so (bivši) študentje in ostali ljubitelji geografije hitro sprejeli za svojo, tako je število sledilcev vztrajno raslo in 6. 7. 2021 doseglo 1000 sledilcev, kar je tudi povod za ta prispevek. Vpogled v podrobnejše podatke razkriva, da se število sledilcev, ki so na spletu med dnevi v tednu skoraj ne spreminja. Vsak dan je namreč na spletu med 970 in 990 sledilcev. Tekom dneva pa je prisotnost precej enakomerna od 8.00 do 20.00 z rahlima viškoma zjutraj in zvečer.

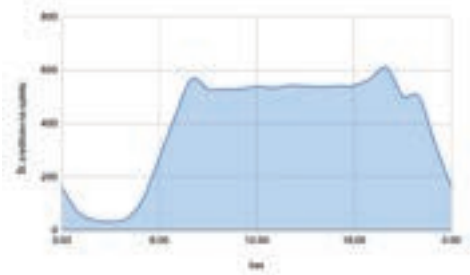

Kot je razvidno iz zgornjega grafa, smo geografi prisotni in aktivni preko celega dneva (vir podatkov: @geofful).

Všečki vztrajno rastejo in upamo, da bo tako tudi v prihodnje (vir podatkov: @geofful).

Pogled v demografske značilnosti razkrije, da je kar 66 % sledilcev ženskega spola. Še natančnejši vpogled v starostno strukturo pa, da velika večina sledilcev pripada starostni skupini 25-34 let, kateri sledi skupina 35-44 let. Seveda pa ne bi bili pravi geografi, če ne bi imeli pregleda tudi nad prostorsko razporeditvijo naših sledilcev. Presenečenja ni, na prvem mestu trdno stojijo sledilci iz Ljubljane (341), nato iz Maribora

(29), tik za petami pa so sledilci iz Kranja (27).

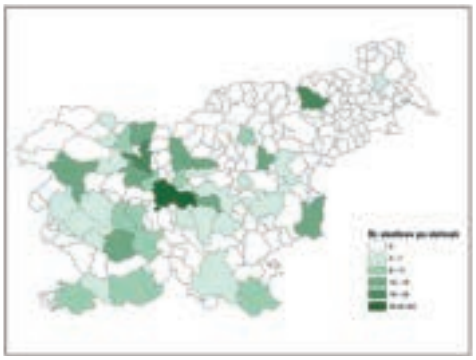

Prostorska razporejenost sledilcev (vir podatkov: @geofful).

Med najbolj popularnimi objavami so fotografije s terenskih vaj, študentski dosežki (študijski in obštudijski) in odmevnejši dogodki na Oddelku (npr. Mesec prostora, čajanka). Sam vrh odmevnosti sicer dosega objava mnenja Oddelka o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah, ki je dosegla skoraj 40.000 ljudi in dobrih 1600 odzivov (komentarji, všečki in delitve). Sledi lansko video voščilo zaposlenih z Oddelka, ki je doseglo okoli 15.000 ljudi in 1200 odzivov. Nato pa več objav, ki so nastale ob lanskem začetku epidemije in so (vse) skupaj dosegle okoli 45.000 ljudi (gorništvo, občine, pregledovalnik, starejši ...). To so bile tudi objave, ki so precej presegle oddelčno skupnost sedanjih in bivših študentov ter zaposlenih. Skupno pa je sicer 1000 ali več ljudi doseglo 24 objav.

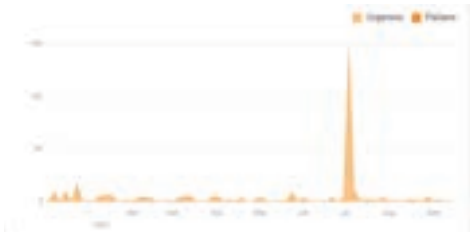

Izjemen skok krivulje odmevnosti objav je povzročilo mnenje Oddelka za geografijo FF UL o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (ZV-1G). Objava je bila deljena kar 222-krat (vir podatkov: @geofful).

In kaj naš čaka v prihodnosti? Upamo, da še več všečkov, zanimivih objav in sledilcev. Okoli Facebooka načrtujemo tudi eno večjo spremembo - Facebook stran knjižnice Oddelka za geografijo bomo namreč združili z oddelčno stranjo in na ta način zagotovili še več zanimivih vsebin in enotno pojavljanje Oddelka na Facebooku. Vabljeni k spremljanju.

P. S. Ste vedeli, da imamo na oddelku tudi Instagram račun (@geo_ff_ul)?

Nejc Bobovnik in Lea Rebernik

Znanstveni simpozij ob 200-letnici rojstva Blaža Kocena ter 10. Kocenova sobota

Oddelek za geografijo in Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter Društvo učiteljev geografije Slovenije v sodelovanju z Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, Oddelkom za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem, Zvezo geografov Slovenije, Občino Šentjur, Turističnim olepševalnim društvom Ponikva in Osnovno šolo Blaža Kocena Ponikva so v petek 10. septembra 2021 in soboto 11. septembra 2021 organizirali dva dogodka v počastitev 200-letnice rojstva didaktika, geografa in kartografa Blaža Kocena.

Blaž Kocen (1821–1871) je s svojimi šolskimi atlasi, učbeniki in zemljevidi postavil temelje nazornejšega pouka geografije v osnovnih in srednjih šolah v tedanji monarhiji. Atlasi z njegovim imenom (*Kozennatlas*) izhajajo pri dunajski založbi Hölzel že 160 let in so še vedno sinonim za kvaliteto.

V petek, 10. septembra 2021, je v prostorih Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani potekal mednarodni znanstveni simpozij z naslovom Nazornost pri pouku geografije nekoč, danes in jutri. Na njem so domači in tuji strokovnjaki in učitelji predstavili načine prikazovanja geografskih informacij pri pouku geografije danes.
Ob pomembni obletnici je bila na Oddelku za geografijo tudi razstava Nazornost prikazovanja geografskih podatkov v času Kocena in danes (avtorji dr. Martina Frelih, dr. Jurij Kunaver, dr. Marko Krevs), ki prikazuje življenje in delo Blaža Kocena, nazornost prikazovanja geografskih informacij v Kocenovih delih in danes, ter dogodke, s katerimi promoviramo Kocenovo delo. Še vedno je na ogledu na hodniku Oddelka za geografijo.

Razstava prikazuje življenjsko pot Blaža Kocena od rojstva na skromni kmetiji na Hotunjah pri Ponikvi, njegovega šolanja, službe profesorja v Celju, Ljubljani, Gorici in Olomoucu, do sodelovanja z založnikom Eduardom Hölzlom in smrti na Dunaju, kjer je umrl star komaj 50 let.
S pregledom njegovih del so predstavljeni njegovi dosežki na področju didaktike geografije in kartografije.
Med ključnimi didaktičnimi cilji je Kocen izpostavljal nazornost, ki jo je mogoče doseči s slikami, skicami in zemljevidi. Na primeru druge izdaje Kocenovega srednješolskega atlasa B. Kozenn's geographischer Schul-Atlas für die Gymnasien, Real- und Handels-Schulen der Österreichischen Monarchie (Geografski šolski atlas za gimnazije, realke in trgovske šole B. Kocena), izdanega leta 1862, so predstavljeni izbrani primeri prikazovanja različnih geografskih informacij.
Na izbranih primerih so predstavljene tudi različne možnosti nazornega prikazovanja geografskih informacij, ki jih danes omogočata geografsko znanje in moderna kartografija.
Razstavo zaključujejo slike, na katerih so dokumentirani dogodki, ki so bili organizirani v njegov spomin, kar kaže na to, da je Blaž Kocen s svojim delom še danes prisoten med nami (*avtorica besedila: dr. Martina Frelih*).

V soboto, 11. septembra 2021, je v Ponikvi potekala 10. Kocenova sobota. Udeleženci so se najprej ustavili v Šentjurju, kjer so si pod strokovnim vodstvom ogledali staro jedro trga in hišo Ipavcev ter prisluhnili zgodbi o slavnih zdravnikih in skladateljih iz Šentjurja.

Udeležence je nato sprejel tudi župan občine Šentjur mag. Marko Diaci. Pot je vodila v Hotunje, kjer se je program nadaljeval z ogledom spominske hiše Blaža Kocena. V Osnovni šoli Blaža Kocena na Ponikvi so sledile še predstavitve izbranih referatov ter ogled razstave o Blažu Kocenu. Dan je zaokrožil slovesni koncert Ipavčevih in drugih skladb v župnijski cerkvi svetega Martina na Ponikvi.

Dogodki ob 200-letnici rojstva Kocena so potekali pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

Simon Kušar

Utrinki s Kocenovega simpozija in 10. Kocenove sobote

Zbrane na mednarodnem znanstvenem simpoziju je nagovoril dekan Filozofske fakultete prof. dr. Roman Kuhar (foto: N. Ilić).

V uvodnem nagovoru je zaslužni prof. dr. Jurij Kunaver orisal svoja »srečevanja« s Kocenom (foto: N. Ilić).

Posebna pozornost je bila namenjena gospe Slavi Kovačič, upokojeni učiteljici iz Ponikve, ki je bila dolga leta steber spomina na Blaža Kocena (foto: N. Ilić).

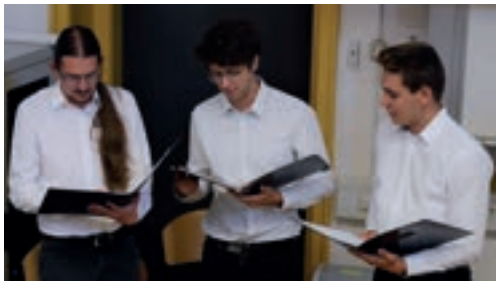

Slovesnost srečanja so podčrtali fantje iz tria Skalni podor (foto: N. Ilić).

Vabljeno predavanje je imel dr. Lukas Birsak, direktor založbe Hölzel, ki nadaljuje Kocenovo delo (foto: N. Ilić).

Pri otvoritvi razstave sta sodelovala velika poznavalca dela Blaža Kocena Rožle Bratec Mrvar ... (foto: N. Kavka).

... in zaslužni prof. dr. Jurij Kunaver (foto: N. Kavka).

Slovesna otvoritev novih dveh plakatov razstave o Blažu Kocenu na Osnovni šoli Blaža Kocena na Ponikvah, ki sta posvečena prizadevanjem zaslužnega prof. dr. Jurija Kunaverja pri raziskovanju in promociji Blaža Kocena in njegovega dela. Prof. Kunaver – čestitke! (foto: S. Kušar).

Slovesni koncert v organizaciji Glasbene šole skladateljev Ipavcev Šentjur in Turistično olepševalnega društva Ponikva v župnijski cerkvi svetega Martina na Ponikvi (foto: S. Kušar).

Najbolj zagnani zbrani že zgodaj zjutraj, da bi se odpravili na teren (foto: S. Kušar).

Srečanje pred spominsko sobo Blaža Kocena v Hotunjah (foto: S. Kušar).